

DİLİN AFETLERİ

1. Dilin Önemi Ve İnsan Organlarının Sorumluluğu
2. Günahlardan Sakınmak
3. Dil Konusunda İnsanı Zaafa Uğratan Amiller
 - a. İnanç Zayıflığı
 - b. İnsanın Nefsine Düşkünlüğü
 - c. Dünya Hırsı
 - d. Günahların Cazibesi
 - e. Ehliyetsiz Kimselere Yetki Verilmesi
4. Dilin Afetleri
 - a. Yalan
 - b. Yalan Şahitlik
 - c. Yalan Yere Yemin Ve Yalanla Mal Satmak
 - d. İftira
 - e. Gıybet, Dedikodu, Nemmamlık (Koğuculuk, Söz Taşıma), Arkadan Çekiştirme
 - f. Küfür, Kötü Ve Çirkin Sözler, Hakaret
 - g. Boş Sözler, Zan
5. Dili Korumak İçin Çözüm Yolları
 - a. Şüphelerden Arınmış Sağlam Bir İnanç
 - b. İbadetlerde Devamlılık
 - c. Sürekli Allah'ı Zikretmek
 - d. Kur'an Okuyup Hz. Peygamberin Hayatını Tefekkür Etmek
 - e. Günaha Sevkededen Ortamları Terk Etmek Veya Düzeltmek
 - f. Allah'ı Hatırlatacak Ortamlarda Bulunmak
 - g. İyi Ve Salih İnsanlarla Beraber Olmaya Gayret Sarfetmek
 - h. Sohbet Ve İlim Meclislerine Devam Etmek
 - i. Eğitim Algımızı Değiştirip Geliştirmek
6. Sonuç Ve Değerlendirme

DİLİN AFETLERİ

1. DİLİN ÖNEMİ VE İNSAN ORGANLARININ SORUMLULUĞU

Allah insanı, organlarında hiçbir eksiklik bırakmadan en mükemmel surette yaratmış, ruhundan üfleme suretiyle şerefleştirmiş, eğri ve doğruyu ayırt edecek akıl vermiş, peygamberler ve vahiyle eğitmiştir. İnsanı insan edecek değerleri bildiren Allah, kulunun vücut organlarından olan dil üzerinde durmuş ve onun önemli olduğunu da Âlemlere rahmet olarak gönderilen efendimiz bildirmiştir.

İnsana düşen görev dilini muhafaza etmek ve vahyin ışığında kullanılmasını sağlamaktır. Zira dil çok hassas yaratılmış duyu organlarından birisi olmasının yanı sıra zikrin ifadesi, insanın tercümanı, kalbin meyvesi, cennetin anahtarıdır. Dolayısıyla kemiksiz yaratılmış bu organı amacı doğrultusunda kullanmak gerekir. Aksi insanı ve insanlığı felakete sürükler.

وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ

“Kullarıma söyle, sözün en güzelini söylesinler. Sonra şeytan aralarını bozar. Çünkü şeytan, insanın apaçık düşmanıdır.” (İsra 17/53)

DİLİN GÖREVİ

- Allah'ı tespih etmek,
- Kuran okumak,
- Nasihat etmek,
- İnsanlara iyiliği emredip kötülüklerden sakındırmak,
- Boş sözlere alet olmamak,
- İlim talep etmek,
- İnsanlarla iletişim sağlamak,
- Yiyecekleri öğütmek,
- Düzgün konuşmaktır.

إِذَا أَصْبَحَ ابْنُ آدَمَ فَإِنَّ الْأَعْضَاءَ كُلَّهَا تُكْفِّرُ اللِّسَانَ فَتَقُولُ أَتَقِيَ اللَّهَ فِينَا فَإِنَّمَا نَحْنُ بِكَ إِذَا
اسْتَقَمْتَ اسْتَقَمْنَا وَإِنْ اِعْوَجَجْتَ اِعْوَجَجْنَا

“Âdemoğlu sabaha çıktığı zaman bütün organları dile baş eğerler ve kendi dilleri ile şöyle derler: **Ey dil! Bizim hakkımızda Allah'tan kork. Biz sana uyarız. Eğer sen doğru olursan biz de dürüst oluruz. Eğer eğilirsene bizde eğiliriz.**” (Tirmizi, Zühd, 60)

Sahabeden Süfyân b. Abdullah (r.a.) anlatıyor: “**Benim hakkımda en çok korkup endişe ettiğin şey nedir? Ya Rasulellah!**” diye soran bir sahabeye Efendimiz mübarek dilini tutarak “**işte bundan**” cevabını vermiştir. (Tirmizi)

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

“İnsan, (iyi veya kötü) her hangi bir söz söylemez ki, yanında (yaptıklarını) gözetleyen (ve tespit eden) hazır bir melek bulunmasın” (Kaf,50/18)

لَا يَسْتَقِيمُ إِيمَانُ عَبْدٍ حَتَّى يَسْتَقِيمَ قَلْبُهُ وَلَا يَسْتَقِيمُ قَلْبُهُ حَتَّى يَسْتَقِيمَ لِسَانُهُ

"Kulun kalbi doğru olmadıkça imanı doğru olmaz, dili doğru olmadıkça kalbi doğru olmaz..."

(Ahmed, III, 198)

Dilini tutanlar için cennet var.

Sehl b. Sa'd es-Saidi ra. Rasullah Efendimizin sav. şöyle buyurduğunu riayet etmiştir:

مَنْ يَضْمَنُ لِي مَا بَيْنَ لِحْيَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنَ لَهُ الْجَنَّةَ

"Kim dili ile iffeti konusunda bana garanti verirse, ben de ona cennet hakkında garanti veririm."

(Buhari, Rikak, 23)

Dil keskin kılıç gibidir. Kötü söz kurşun gibidir. Kan akıtmadan öldürdüğü gibi sahibini de yakar. Yayından çıkan ok gibidir. Artık geriye dönüşü mümkün değildir.

İnsanın kalbi bir sandıktır. Dudaklar onun kilididir. Dil anahtarıdır. İnsana gereken bu kilidi iyi kullanmaktır.

Hadis-i Kutside zikredildiği gibi “Ey Ademoğlu! Sana haram kıldığım bir hususta dilin seninle çekişirse, sana iki kapak olarak dudak verdim, onlarla dilini kapat.”

Akıllı, sözünü kalbinin arkasından alan kişidir. Konuşmak istediği zaman onu kalbine sorar ve bakar. Eğer menfaatine ise söyler, zararına ise tutar, söylemez. Ahmağın sözü, dilinin kenarında, aklı kucağındadır, kalktığı zaman düşer.

Bazı belalar bize dilimizle gelir. Ahlarımız, beddualarımız, hedef gözetmeyen sözlerimiz...

الْبَلَاءُ مُقَيَّدٌ بِالْقَوْلِ

“**Bela söze bağlıdır**” (Cami-u Sağır, 1/110)

Hz. Peygamber (s.a.s) buyuruyor ki: **المؤمن من مرآة المؤمن** "Mümin müminin aynasıdır. (Camiu's-Sağır, 9141; Ebu Davud'dan)

Amacımız İslam kardeşliğini ortadan kaldıran dilimizi muhafaza etmenin yollarını aramaktır. "Müminler ancak kardeştir. İhtilaf ettikleri zaman, iki kardeşinizin arasını düzeltin; ve sakının ki, merhamet olununuz" (el-Hucurat, 49/10).

Söz ola kese savaşı/ söz ola kestire başı/ söz ola ağulu aşı / bal ile yağ ede bir söz...

Adamı beyan eden dildir.

Sözü söyle alana, kulağında kalana.

Lokman hekime sormuşlar: hastalarımıza ne yedirelim? Acı söz yedirmeyin de ne yedirirseniz yedinir buyurmuştur.

Söz bir, Allah bir” diye başlanırdı eskiden muhabbete ki içinde yalan dolan, gıybet vs olmasın...

Hazreti Ömer bir gün Hazreti Ebu Bekir'i dilini eliyle çekerken görür. Sebebini sorunca, Hazreti Ebu Bekir, **“Bu beni hep tehlike alanlarına sokuyor.”** diye cevap verir.

Dil, kalp ve aklın ihtiva ettikleri düşüncelere tercüman olan, onları izah eden bir organımızdır. Hacmi küçük ama eda ettiği fonksiyonu, hayır ve şer adına ortaya koyduğu semeresi pek büyüktür.

Kuran-ı Kerimde iyi söz ile kötü sözün önemine şöyle işaret edilmektedir.

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ تُؤْتِي أُكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ

“Görmedin mi Allah nasıl bir misal getirdi: Güzel bir sözü, kökü (yerde) sabit, dalları gökte olan güzel bir ağaca (benzetti). (O ağaç), Rabbinin izniyle her zaman yemişini verir. Öğüt alsınlar diye Allah insanlara misaller getirir. Kötü bir sözün misali, gövdesi yerden koparılmış, o yüzden ayakta durma imkânı olmayan (kötü) bir ağaca benzer.” (İbrahim: 14/ 24-26)

“Kullarıma söyle, sözün en güzelini söylesinler. Sonra şeytan aralarını bozar. Çünkü şeytan insanın apaçık düşmanıdır.” (İsra: 17/53)

2. GÜNAHLARDAN SAKINMAK

Günah: Allah'ın buyruklarına aykırı düşen, dinen suç sayılan davranışlar İslâm dininin ve temiz insan fitratının yapılmamasını emrettiği hususlardır. Ve konumuzu ilgilendiren dilin afetleri de günah kavramına dahil olup büyük günahlardan sayılmıştır.

İslam dini; insanın sosyal ilişkilerine, ahlâkî davranışlarına, kişilik haklarının korunmasına, güven, huzur ve barış ortamını yok edecek, kavga, tartışma ve dargınlıklara sebep olacak davranışlardan kaçınmasına büyük önem vermiştir. Bundan dolayı da insanı etkileyen yalan, iftira, gıybet, nifak, tecessüs, hakaret ve benzeri söz, fiil ve davranışları yasaklamıştır.

إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نَكْفِرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا

“Eğer size yasaklanan (günah)ların büyüklerinden kaçınırsanız, sizin küçük günahlarınızı örteriz ve sizi güzel bir yere koyarız.” (NİSA 31)

إِيَّاكُمْ وَمُحَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ فَإِنَّهُنَّ يَجْتَمِعْنَ عَلَى الرَّجُلِ حَتَّى يُهْلِكَنَّهُ

“Küçük diye önemsenmeyen günahlardan sakının. Çünkü küçük günahlar bir insanda toplandı sonunda onu helak eder” (Ahmed b. Hanbel)

3. DİL KONUSUNDA İNSANI ZAAFA UĞRATAN AMİLLER

- İnanç Zayıflığı
- İnsanın Nefsine Düşkünlüğü
- Dünya Hırsı Ve Dünyanın Cazibesi
- Günahların Cazibesi Ve İnsan Günah İşleyebilecek Özellikte Yaratılmış Olması
- Ehliyetsiz Kimselere Yetki Verilmesi
- Kötülüğün Yayılmasını Arzulayanlar

- g. Basın Yayın Organları Ve Sosyal Medya
- h. İnsanın Şeytanın Düşmanlığına Maruz Bırakılmış Olması

4. DİLİN AFETLERİ

a. YALAN

Yalan, kişinin, gerçeği gizleyip, bildiğinin aksini söylemesi; hakkında bilgi sahibi olmadığı bir konuda kesin biliyormuş gibi konuşmasıdır.

Yüce Allah, Kur'an'ı Kerimde insanların sözün en güzelini ve doğrusunu söylemelerini (Ahzab 33/70) emrederken kötü sözlerden de uzak durulmasını bildirmiştir.

وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ

“**Yalan Sözden sakının**” (Hac 22/30) Zira Allah Mümin suresinde **Firavun ailesini bizlere anlatırken** yalanın zararının insanın kendine olduğunu bizlere bildirmekte ve şöyle buyurmaktadır:

وَإِنْ يَكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ وَإِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ

مُسْرِفٌ كَذَّابٌ

“...**Eğer o yalancı ise yalanı kendisinedir.** Eğer doğru söylüyorsa sizi tehdit ettiğinin (azâbın), bir kısmı olsun gelip size çatar. Şüphesiz **Allah, haddi aşan, yalancı kimseyi doğru yola erdirmez.**” (Mümin,,40/28)

Yalanın fitratla bağdaşmayan ve İslam'ın özüne aykırı bulunan bir davranış ve büyük bir günah olduğunu ve Müslümanda asla bulunmaması gerektiğini efendimiz buyurmuşlardır:

أَيُّكُونُ الْمُؤْمِنُ جَبَانًا فَقَالَ نَعَمْ فَقِيلَ لَهُ أَيُّكُونُ الْمُؤْمِنُ بَخِيلًا فَقَالَ نَعَمْ فَقِيلَ لَهُ أَيُّكُونُ الْمُؤْمِنُ كَذَّابًا

فَقَالَ لَا

Safvan İbnu Süleym (r.a.) anlatıyor: Bir gün Peygamberimize sorulmuş: “**Mü'min korkak olur mu?**” Peygamberimiz cevap vermiş: - “Olabilir.” – “**Mü'min cimri olur mu?**” diye sorulunca, Peygamberimiz: - “Olabilir” buyurmuş.

- “**Mü'min yalancı olur mu?**” denilince, Peygamberimiz: - “**Hayır, olamaz**”, buyurmuş. (Muvatta,Kelam

Hz. Peygamber (S.A.V.) **şaka ile dahi olsa yalana müsaade etmemiş** ve şöyle buyurmuşlardır:

وَيْلٌ لِلَّذِي يُحَدِّثُ بِالْحَدِيثِ لِيُضْحِكَ بِهِ الْقَوْمَ فَيَكْذِبُ وَيَيْلٌ لَهُ وَيَيْلٌ لَهُ

“Yazıklar olsun o kimseye ki, insanları güldürmek için konuşur ve yalan söylerler! Yazık ona, yazık ona!” (Tirmizî, Zühd, 10)

Unutmayalım ki yalan, Hz. peygamberin ifadesiyle **münafıklık alametlerinden birisidir:**

Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur:

أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا وَمَنْ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنَ النِّفَاقِ حَتَّىٰ يَدْعَهَا إِذَا أُوتِمِنَ خَانَ وَإِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ

“Dört şey vardır ki, bunlar kimde bulunursa o kimse katıksız münafık olur. Kimde bunlardan bir şey bulunursa -onu bırakıncaya kadar- kendisinde nifaktan bir haslet var demektir. **Konuştumu yalan söyler**, söz verirse sözünde durmaz, va'dederse va'dinden döner, bir dava ve duruşma esnasında haktan ayrılır. (Buhari, İman, 24)

b. YALAN ŞAHİTLİK

Yalancı şahitlik, İnsan huzurunu bozup, hakkını zayı eden, toplumları ifsat edip kötülöklere kapı açan ve adaletin yıkılmasına sebep olan kötü bir durumdur. İçinde hem yalan hem de iftira boyutu vardır.

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا

“(O kullar), **yalan yere şahitlik etmezler**, boş sözlerle karşılaştıklarında vakar ile (oradan) geçip giderler.” (Furkan 25/72)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا وَإِنْ تَلَّوْا أَوْ تُعْرَضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا

تَعْمَلُونَ خَبِيرًا

“Ey iman edenler! **Adaleti titizlikle ayakta tutan, kendiniz, ana-babanız ve akrabanız aleyhinde de olsa Allah için şahitlik eden kimseler olun. (Haklarında şahitlik ettikleriniz) zengin olsunlar, fakir olsunlar Allah onlara (sizden) daha yakındır.** Hislerinize uyup adaletten sapmayın, (şahitliği) eğer, bükür (doğru şahitlik etmez), yahut şahidlik etmekten kaçırırsanız (biliniz ki) Allah yaptıklarınızdan haberdardır.” (Nisa 4/135)

Peygamber efendimiz yalan şahitlik konusunda söylediği sözleri pek çok kez tekrar etmek suretiyle bizlerin dikkatini çekiyor ve konunun ne kadar tehlikeli olduğunu ifade ediyor:

Hız. Peygamber (s.a.v.) bir keresinde “**Büyük günahların en büyüğünü size haber vereyim mi?**” buyurdular. Orada bulunan sahabelerin: “Evet, bildir, ey Allah'ın Resûlü”, demeleri üzerine, Peygamber efendimiz: “**Allah'a ortak koşmak, anne ve babaya karşı gelmek**”, buyurdu. **Sonra da yatmakta olduğu yerden doğrulup oturdu ve: “İyi dinleyin, bir de yalan şahitliğidir**”, buyurdu. Bu sözü durmadan tekrar ediyordu. Orada bulunanlar: -‘Keşke sükut buyursalar’, dediler” (Buhari, Şehâdet, 10).

لَنْ تَزُولَ قَدَمَا شَاهِدِ الزُّورِ حَتَّى يُوجِبَ اللَّهُ لَهُ النَّارَ

“**Yalancı şahidin ayakları, (daha şahadet mahallinden) ayrılmadan, Allah Teala hazretleri, ona cehennemi vacip kılar.**” (Kütüb-i Sitte, C.17, S.280)

مَنْ شَهِدَ عَلَى مُسْلِمٍ شَهَادَةً لَيْسَ لَهَا بِأَهْلٍ فَالْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ

“Müslüman kardeşinin aleyhinde gerçeğe aykırı şahitlikte bulunan kimse cehennemdeki yerine hazırlansın.” (Terğib ve Terhib, C.3, S.222)

Kıymetli kardeşlerim!

Şahitlik Allah için, adaleti tesis etmek için, hak sahibine hakkını iade etmek için yapılmalıdır.

Unutmayalım ki; yalan şahitlikte bulunmakla, **hak sahibine iftira atılıyor, zulmediliyor, kul hakkına giriliyor, cehennem ateşi harlanıyor, suçsuz yere insan karalanıyor, asıl suçlunun suçu örtbas ediliyor, aleni olarak büyük günah işleniyor, Açıkça Allah'ın rızasından uzaklaşıyor, adalet bozuluyor, toplumsal zedelenmelere ve felaketlere sebep olunuyor.**

Nice aileler yok olup gidiyor. İnsanlar suçsuz oldukları halde yıllarca hapiste kalıyorlar.

c. YALAN YERE YEMİN VE YALANLA MAL SATMAK

Bilindiği üzere İslam âlimlerimiz ayeti kerimelerden hareket ederek yemini 3 kısma ayırmaktadırlar. **Yemin-İ Lağv, Yemin-İ Mün'akide Ve Yemin-İ Ğamus.** Konumuzla ilgili olan son kısımda zikredilen yemin çeşididir. **Yemin-i Ğamus: kişinin yalan olduğunu bile bile yemin etmesini ifade eder.** Bu tür yemin için **kefareten daha fazlası gereklidir. Zira imani bir konudur.** Dolayısıyla insanın imanını yeniden gözden geçirmesini, iyi bir tevbe etmesini ve hatta şafii mezhebine göre keffarete vermesi gerektiği ifade edilmiştir.

الْكَبَائِرُ الْإِشْرَاقُ بِاللَّهِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ وَقَتْلُ النَّفْسِ وَالْيَمِينُ الْغَامُوسُ

“**Büyük günahlar:** Allah'a şirk koşmak, anne-babaya asi olmak, haksız yere adam öldürmek ve **yalan yere bile bile yemin etmektir.**” (Riyazü's Salihin, Hadis 336)

Her ne şekilde olursa olsun yalandan ve yalanla iş görmekten uzak durmalıyız. Sonuç itibarı ile **yalan, yalan şahitlik ve yalan yere yemin etmek, bizi ateşin yakıcılığıyla kasıp kavuran bir illet olarak karşımızda durmaktadır.** Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur:

وَإِنَّ الْكُذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ
اللَّهِ كَذَّابًا

“...Yalan kişiyi haddi aşmaya götürür. Haddi aşmak da ateşe götürür. Kişi yalan söyler ve **yalanı alışkanlık haline getirir** de sonunda Allah'ın indinde yalancı diye kaydedilir." (Buhari,Edeb 78/69)

İnsan diline sahip olmalı ve her işittiğini doğruluğunu bilmeksizin konuşmamalıdır. Rasulüllah efendimiz bu konuda bizleri uyarıyor ve diyor ki:

كَفَى بِالْمَرْءِ كَذِبًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ

“Her işittiğini söylemesi insana yalan olarak yeter.” (Müslim)

Atalarımız bu durumu çok güzel şekliyle ifade etmişler: “**Çok mal, haramsız; Çok laf, yalansız olmaz.**” “**Yalancının mumu yatsıya kadar yanar.**” “**şehrin yukarısında bir yalan söyledim, aşağıda kendim de inandım**”, “**yalan söyle, tutunmazsa izi kalır**” gibi sözler bu konuda çok hassa davranmamız gerektiğini ifade etmektedir.

Artık bazı sözleri duya duya alıştık ve neredeyse yalan kategorisinden de çıkardık.

- Sizden iyi olmasın, bir arkadaşım vardı...
- Kuru ekmek yeter bana yeter ki huzurum yerinde olsun...
- Sizi çok aradım...
- Vallahi sarıda geçtim memur bey...
- İki saat kapıda bekledim...
- Şuan yetmiş milyon bizi izliyor...
- Seni düşünmekten bütün gece gözüme uyku girmede...
- Seni leylekler getirdi...
- Bak bu elimizde tek kaldı...
- Bu aldığım en güzel hediye...
- Arkasından söylemiyorum. Yüzene karşıda olsa söylerim...

“**Küfür ile iman bir kimsenin kalbinde toplanmaz. Doğru ile yalan da bir arada toplanmaz. İhanet ile emanet de bir kalpte toplanmaz.**” (Terğib ve Terhib, C.3, S.595)

Rasulullah (s.a.v.) yalan söyleyenlerden meleklerin dahi uzaklaşacağını ifade ile buyurdu ki:

إِذَا كَذَبَ الْعَبْدُ تَبَاعَدَ عَنْهُ الْمَلَكُ مِثْلًا مِنْ نَتْنٍ مَا جَاءَ بِهِ

“Kul yalan söylediğinde meydana getirdiği şeyin fena kokusundan melek kendisinden bir mil uzaklaşır.”
(Tirmizî, “Birr”, 46)

Unutmayalım ki yalan ibadetlerimizin kabulünün önünde bir engeldir:

مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ

Ebû Hüreyre (ra)'den rivayet edildiğine göre Nebî (sas) şöyle buyurdu:

“Kim yalan konuşmayı ve yalan dolanla iş yapmayı terk etmezse, Allah o kimsenin yemesini, içmesini bırakmasına kıymet vermez.” (Buhârî, Savm 8)

أَنَا زَعِيمٌ بِبَيْتٍ فِي رَبْضِ الْجَنَّةِ لِمَنْ . وَإِنْ كَانَ مُحِقًّا ، وَبَيْتٍ فِي وَسْطِ الْجَنَّةِ لِمَنْ تَرَكَ الْكَذِبَ
تَرَكَ الْمِرَاءَ . وَإِنْ كَانَ مَارِحًا ، وَبَيْتٍ فِي أَعْلَى الْجَنَّةِ لِمَنْ حَسَنَ خُلُقَهُ

Ebû Ümâme el-Bâhilî (ra)'den rivayet edildiğine göre Rasûlullah (sas) şöyle buyurdu:

“Haklı bile olsa çekişip didişmeyen kimseye cennetin kenarında bir köşk verileceğine ben kefilim. Şakadan bile olsa yalan söylemeyen kimseye cennetin ortasında bir köşk verileceğine kefilim. İyi huylu kimseye de cennetin en yüksek yerinde bir köşk verileceğine kefilim.” (Ebû Dâvûd, Edeb 7)

d. İFTİRA

Ubade b. Samit (r.a.)'dan rivayet edilen hadisi şeriflerinde Efendimiz yeni Müslüman olanlardan biat alırken iftira etmemelerini de **biat konusu yapmış** ve bu hususta söz almıştır:

بَايَعُونِي عَلَى أَنْ لَا تُشْرِكُوا بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا تَسْرِقُوا وَلَا تَزْنُوا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ وَلَا تَأْتُوا بِبُهْتَانٍ
تَفْتَرُونَهُ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلِكُمْ وَلَا تَعْصُوا فِي مَعْرُوفٍ

“Allah’a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarınızı öldürmemek, **kendiliğinizden uyduracağınız hiçbir yalanla kimseye iftira etmemek**, hiçbir iyi olan emirde karşı gelmemek üzere **bana biat ediniz.**” (Buhari, İman, 7)

وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا

“Mümin erkeklere ve mümin kadınlara, **yapmadıkları bir şeyden dolayı eziyet edenler, şüphesiz bir iftira ve apaçık bir günah yüklenmişlerdir.**” (Ahzab 33/58)

وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا

“Kim kasıtlı veya kasıtsız bir günah kazanır da sonra onu bir suçsuzun üzerine atarsa, muhakkak ki, büyük bir iftira ve apaçık bir günah yüklenmiş olur.” (Nisa 4/112)

Bu konuda en çirkin örneği kuranı kerimden okumamız mümkündür.

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِنْكُمْ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَكُمْ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ

مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١﴾

“**(Peygamber'in eşine) bu ağır iftirayı uyduranlar şüphesiz sizin içinizden bir guruptur.** Bunu kendiniz için bir kötülük sanmayın, aksine o, sizin için bir iyiliktir. Onlardan her bir kişiye, günah olarak ne işlemişse (onun karşılığı ceza) vardır. Onlardan (elebaşlık yapıp) bu günahın büyüklüğünü yüklenen kimse için de çok büyük bir azap vardır.” (Nur 24/11)

Allah Teâlâ, İnsanlık âlemine ibret olsun diye, âlemlere rahmet olarak gönderilen, efendiler efendisinin eşleri **Hz. Aişe annemize atılan iftirayı, çirkin bir örnek olarak** zikretmekte ve bizlere pek çok ders vermektedir.

Bu derslerden birisi de **duyduğumuz her şeyi iyice düşünüp araştırmadan başkalarına aktarmamız** gerçeğidir:

لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنْفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ

“Bu iftirayı işittiğinizde erkek ve kadın müminlerin, kendi vicdanları ile hüsnü zanda bulunup da: «**Bu, apaçık bir iftiradır**» demeleri gerekmez miydi?” (Nur, 24/12)

Konuyla ilgili olarak sahabe-i kiramın hassa davrananlardan bir örneği gelin ibni Kesir tefsirinden dinleyelim.

Ebu Eyyub el-Ensari'nin eşi kendisine: -“İnsanların Hz. Aişe hakkında söylediklerini duymadın mı?” deyince, Ebu Eyyub: -“**Evet, o yalanı duydum. Peki sen bu işi yapar mısın?**” diye sormuş, O: -“**Hayır, yapmam**”, deyince, Ebu Eyyub: -“**Öyle ise Vallahi, Aişe senden hayırlıdır, sen böyle bir şey yapmayınca o hiç yapmaz**”, demiştir.

İşte onları böyle güzel düşünmeye çağıran gerçek imanlarıdır.

حُسْنُ الظَّنِّ مِنَ الْإِيمَانِ

“Güzel zanda bulunmak imandandır.” (Ebu Davud, Cenaiz, 13)

“**Kişi, Suçu ispatlanıncaya kadar masumdur**” gereğince Mümin duyarlılık göstermeli ve **delil olmayan, hele hele iffet ve namusun söz konusu olduğu bu gibi durumlarda sükut etmeyi bilmelidir**. İftira atanların hem dünya hayatları, hem de kıyamet ahvalleri üzerine yüce Allah Kur’an’ı Kerimde lanete uğrayacaklarını bildirerek, bizlere, ağızdan çıkan her şeyden dolayı sorumluluk yüklediği hatırlatılmaktadır:

إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لُعِنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٢٣﴾
يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾

“**Namumlu, kötülüklerden habersiz mümin kadınlara zina isnadında bulunanlar, dünya ve ahirette lânetlenmişlerdir**. Yapmış olduklarına, dilleri, elleri ve ayaklarının, aleyhlerinde şahitlik edeceği gün onlar için çok büyük bir azap vardır.” (Nur 24/23-24)

İslam dini, bırakalım iftira etmeyi, insanların ayıplarını araştırmayı (tecessüs), karşı tarafı rahatsız edip incittiği için **"birbirinizin ayıbını araştırmayın"**(Hucurât, 12) ifadeleriyle yasaklamış, insanların kusurlarını bağışlayıp affetmeyi uygun görmüştür. Hz. Peygamber (a.s) da : **"Kim bir müslümanın ayıbını örterse, Allah da kıyâmet günü onun ayıbını örter"** buyurarak insanların ayıp ve kusurlarını gizlemenin Allah katındaki değerini ifade etmiştir.

Allah, Kur’an’ı Kerimde, **bir insan için zina suçunun sabit olması, olayı bizzat gören dört âdil şahidin tanıklığına bağlıdır**. Aksi taktirde bu iftiradır ve namuslu insanlara iftira eden kimselerin cezası, Nur suresinde seksen sopa olarak belirlenmiş ve bu kimselerin şahitliklerinin kesinlikle kabul edilmeyeceği bildirmiştir.

Bu da bizlere gösteriyor ki Müslüman önce kendiyi ilgilenmeli, kendisini ilgilendirmeyen konulardan uzak durmalıdır. Kendisinde bu tür kusurların olup olmadığını kontrol etmeli ve muhasebesini bilmelidir.

e. GIYBET, DEDİKODU, NEMMAMLIK (KOĞUCULUK, SÖZ TAŞIMA), ARKADAN ÇEKİŞTİRME

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَتَدْرُونَ مَا الْغَيْبَةُ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ ذِكْرُكَ أَخَاكَ
بِمَا يَكْرَهُ قِيلَ أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِي أَخِي مَا أَقُولُ قَالَ إِنْ كَانَ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَدْ اغْتَبْتَهُ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ
فَقَدْ بَهَتَّهُ

Ebu Hüreyre (r.a.)Resûlullah (s.a.v.)’in buyurdular ki:

"Gıybetin ne olduğunu biliyor musunuz?" "Allah ve Resûlü daha iyi bilir!" dediler. Bunun üzerine: **"Birinizin, kardeşini hoşlanmayacağı şeyle anmasıdır!"** dedi. Orada bulunan bir adam: **"Ya benim**

söylediğim anda varsa, (Bu da mı gıybettir?)" dedi. Aleyhissalatu vessalam: "**Eğer söylediğin onda varsa gıybetini yapmış oldun. Eğer söylediğin onda yoksa bir de bühtanda (iftirada) bulundun demektir.**" (Müslim, Birr, 70)

Uzaklaşmak, gözden kaybolmak, gizli kalmak gibi anlamlara gelen "**gayb**" kökünden gelen gıybet, **bir kimsenin aleyhindeki incitici, küçültücü söz ve davranışları ifade eder.** Kısaca **gıybet; bir kimsenin gıyabında hoşlanmayacağı şeyleri söylemeyi, eleştir me ve çekiştirmeyi ifade eden bir kavramdır.** Halk arasında "**Dedi-Kodu**" denen şeyde gıybet kapsamında değerlendirilir.

Gıybet, insanın fiziği ile, boyu posu ile, ahlakı, kılık kıyafetiyle, yaptığı işiyle, evinin durumuyla, çoluk çocuğuyla, soyu-sopuyla, ilişkileriyle **ilgili olabilir.**

Gözün şaşılığı, saçların döküklüğü, uzun veya kısa boylu, siyah veya sarı renkte olmak gibi nitelikler hakkında alaylı bir şekilde bahsedilmesi de gıybet konusuna girer.

Özetle, konu ne olursa olsun, bir Müslümanın gıyabında konuşulan şey onun hoşuna gitmezse o gıybetten sayılır.

Gıybet hastalığı, insanı ve toplumu derinden sarsan **çok ciddi bir virüstür.** Nasıl ki bilgisayarımıza virüs bulaştığında anti virüs programları kullanıyorsak, gıybet hastalığımızı iyileştirecek çarelere başvurmalıyız.

وَلَا يَغْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ

رَحِيمٌ

"... **Biriniz diğerinizi arkasından çekiştirmesin. Biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı?** İşte bundan tiksindiniz. O halde Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah, tevbeyle çok kabul edendir, çok esirgeyicidir." (Hucurat 49/12)

İbrahim b. Etem hazretleri bir topluluğa evinde ziyafet vermişti. Davetliler sofraya oturur oturmaz hemen birini çekiştirmeye başladılar. İbrahim b. Etem hazretleri şunu dediler: "**Bizden önceki Müslümanlar, etten önce ekmek yerlerdi. Siz ise ekmekten önce et yemeğe başladınız.**"

Enes (ra)'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sas) şöyle buyurdu:

"Mi'raça çıkarıldığımda, **bakırdan tırnaklarla yüzlerini ve göğüslerini tırmalayan bir topluluğun yanından geçtim. Ey Cebraîl! Bunlar kimlerdir?** diye sordum." Cebraîl: "**Bunlar, (gıybet etmek suretiyle) insanların etlerini yiyenler ve onların şeref ve namuslarıyla oynayanlardır**", cevabını verdi. (Ebû Dâvûd, Edeb 35)

Peygamberimizin eşi Hz. Aişe validemiz anlatıyor ki: Bir gün Hz. Peygambere;

حَسْبُكَ مِنْ صَفِيَّةَ كَذَا وَكَذَا

"Ey Allah'ın Elçisi! (**Kısa boylu oluşunu kastederek**) şöyle şöyle olan Safiye sana yeter dedim. Bunun üzerine bana,

فَقَالَ : لَقَدْ قُلْتِ كَلِمَةً لَوْ مُرِجَتْ بِمَاءِ الْبَحْرِ لَمَزَجَتْهُ

"Ey Aişe! Öyle bir söz söyledin ki, **eğer o söz denizin suyu ile karışsa her halde onu ifsat eder, tadını ve kokusunu bozardı**" buyurdu. (Ebu Davud, Edeb, 40)

Hasan-ı Bari'ye "adamin biri seni arkadan çekiştirdi" dediler. Bunun üzerine Hasan Basri, **adama bir tabak hurma ile birlikte** şu haberi gönderdi:

- Duyduğuma göre sen bana iyiliklerini hediye ettin. Ben de buna karşılık vermek istedim. Fakat senin hediyeene denk gelecek bir hediye veremediğim için özür dilerim"

Şeyh Sadi-i Şirazî anlatıyor. Kendisi çocukken gece ibadetine heveslenir, namaz kılar, Allah'a dua edermiş. Bir gün herkesin uyuduğu saatlerde Kur'an okurken, uyanık olan babasına:

-Neden geceyi uykuyla geçiriyor, kalkıp iki rekât namaz kılmıyorlar? demiş. Babası:-**Uyanık kalıp başkalarını çekiştireceğine keşke sen de uyusaydın,** diye çıkmış.

Efendimiz buyudular ki: **أَلْمُسْتَمِعُ أَحَدُ الْمُغْتَابِينَ "Dinleyenler de gıybet edenlerden biridir."**

Gıybetle ilgili bir kıssa anlatılır. Adamın biri çok kimse hakkında gıybet etmiş ancak sonunda pişmanlık duymuş, tövbe etmek üzere çareler aramış ona bir âlimi tavsiye etmişlerdir. Adam alimin kapısına varıp durumu anlatmış. Alim biraz düşünmüş, sonra çarşıya gidip bir tavuk almasını, sonra onu yolmasını ve yolduğu tüyleri geri gelirken yolun kenarına bıraka bıraka gelmesini söylemiş. Adam bir bildiği vardır diyerek alimin dediği gibi yapmış ve alimin kapısına tekrar gelmiş. Dediğinizi yaptım günahım affedilmiş midir? diye sorunca alim: "şimdi yolun kenarına bıraktığın tüyleri gidip topla ve gel" demiş. Adam tekrar geriye dönerek toplamaya çalışmış ama nafiye 3-5 tüyden başkasını bulamamış. Âlim cevabını vermiş. Gıybetini yaptığın şeylerde bu şekilde dağılıp gitmiştir. Arayıp bul ki helallik alabileşin...

Bir kimse, Müslüman kardeşini çekiştirirken kendisine "**gıybet etme**" denince, "**bu sözler gıybet değildir, ben doğru söylüyorum**" diye cevap verir. Böylece Allah'ın haram kıldığı şeyi helal saymaya kalkmış olur. Allah muhafaza etsin belki de bu durumda, Allah'ın haram kıldığı şeyi helal saymış ve Allah korusun, dininden olmuş olur. Bu duruma düşmemek gerekir.

İhya-i ulumi'd Din de geçen ilgili bölümdeki bir hadiste şöyle geçmektedir:

"Ateşin kuru odunu yakması, insanın sevaplarını mahvetmekle gıybetten daha süratli değildir."

İlla günah işlemek bu hastalığı dilinle gerçekleştirmek istiyorsan İbrahim Düsuki hazretlerinin çocuklarına dediği gibi yap: “çocuklarım, gıybet etmek için birini ararsanız, babanızın ananızın gıybetini yapın. Çünkü onlar iyiliklerinizi almaya diğerlerinden daha layıktır.”

Bir gün büyük mutasavvıf Hasan-ı Basri’ye birisi sorar: “Sen benim hakkımda gıybet eder misin?” Basri cevap verir: “**Senin benim yanımda bu kadar değer yok ki iyiliklerimi sana vereyim. Gıybet edecek olsam, anam babam hakkında ederim.** Zira gıybet etmemle iyiliklerim gıybet ettiklerime verilir. Bari onlara verilsin”

İbrahim b. Etem hazretleri bir yere davet edilmişlerdi. Oraya vardığında, geciken bir misafir hakkında: “o, zaten ağır bir adamdır” dediler. Hazret: “**Keşke buraya gelmeseydim. Çünkü burada gıybet yapılmaktadır**”

“Kim ki yanında Müslüman kardeşinin gıybeti yapıldığı halde, gücü yeterken kardeşine yardım etmezse, Allah onu dünya ve ahirette zelil kılar” sözü, gıybeti dinleyenin sorumluluğuna işaret eder.

Gıybetimize ortak ediyoruz konuştuklarımızı. Aynı günaha ve pisliğe, laşeye onları da ortak etmiş oluyoruz. Dinleyenlerden hiçbir itiraz sesi yükselmiyor. Anlatanda dinleyende memnun hallerinden ki kimse pişmanlık eseri göstermiyor. Kimse dur demiyor. Kimse kimsenin hayrını istemez bir halde karanlığa doğru sürükleniyoruz gıybet çukurunda. Susuyoruz sadece ve dinliyoruz bazen kahkahalarla, bazen alaycı bakışmalarla, bazen tasdik ve kabul edişlerle, sorgulamadan. Söz yangınına herkese bulaştırma hastalığına yakalandık, toplum olarak. İnsanların hoşlanmayacakları şeylerden hoşlanır ve zevk alır olduk. Ötöleri dahi mezarlarında rahat ettiremiyoruz artık. “**Elini, dilini kıpırdatamayan, tek bir sözle bile kendini savunamayan zavallı bir ölünün etini dişlerimizle didiklemeyi, dilimizde zevkle çiğnemeyi ve sonra yutup da mutlu olmayı kendimize layık görüyoruz**” peygamber hadisine rağmen...

Mevlana ağzı ile gıybet işleyenler için şöyle buyurmaktadır: “**Kabrinde Münker’e ve**

Nekir’e ağzı fena kokarak elem veren gıybetçiye evvahlar!”

Bazen de gıybet insanı; bir kardeşimin hayrını istermiş gibi gözükp “**Yakışmıyor bunlar... vah vah...**” edasında, sinsice... Ya da kendimi gizlice temize çıkarmak istediğimi kendimden bile gizleyerek “**Böyle de olmaz ki...**” “**Bana da yapılmaz ki...**” “**Ondan hiç beklemiyordum...**” kıvırtmasıyla. Hissettirmeden, güya acıtmadan. İslah etmek istercesine... Ya da “**Yüzüne de söyledim zaten...**” “**Yüzü olsa söylerim!**” savunmasının ardına siperlenip, güya gıybetten kaçınıyormuşçasına, ama şimdi söylediğimin onun yüzüne söylediğimden de söyleyeceğimden de ayrı ve yeni bir eylem olduğunu unutarak. Kurnazca.

Son zamanlarda maalesef **kahvehanelerde, evlerde, misafirliklerde, grup toplantılarında velhasıl bazı mekan ve zamanlarda birbirinin ayıplarını araştırmak, konuşmak, paylaşmak suretiyle muhabbet adı altında günahlar işlenmektedir.** Buna dur demek gerekir.

Gıybetçinin günâhtan kurtulması için pişmanlık duyması, tövbe etmesi, gıybetini yaptığı kimse ile helâlleşmesi gerekir.

KOVUCULUK (SÖZ TAŞIMA) YASAĞI:

Birinden duyduğu sözü diğerine aktarmak anlamına gelen kovuculuk, insanların arasının açılmasına ve toplumda huzurun bozulmasına sebep olan kötü huylardan biridir. İki kişi arasında götürülen söz doğru olsa dahi araların bozulmasına sebep olduğu için nemmamlık olarak kabul edilir. Laf getirip götürülen insanların arasını bozmakla kalmıyorlar, bazen düşmanlıklara, kin, nefret, intikam, düşmanlık gibi geri dönülmez hatalara sebep olmaktadır.

Nice aileler söz taşıyanlar yüzünden dağılmış, nice ortaklıklar son bulmuş, nice kanlar akmış, nice düşmanlıklar meydana gelmiştir. İslam dininin gayesi insanların arasını pekiştirmek, bağları güçlendirmektir.

Hz. Huzeyfe radiyallahu Anh anlatıyor: Hz. Peygamber (S.A.V) bir hadislerinde şöyle buyurdular:

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ نَمَّامٌ

“Nemmâm (söz taşıyan cezalarını çekmeden ya da affedilmedikçe) cennete girmeyecektir” (Müslim, İman 169)

Peygamber (s.a.v.) Velid bin Ukbe'yi (Hz. Osman (ra)'ın anne bir kardeşidir.) Beni Mustalik kabilesine zekât memuru olarak gönderir. Kabilenin ileri gelenleri Resulullahı'n elçisine hürmet ve tazimde bulunmak için topluca karşılamak isterler. Velid, onlann toplu halde kendisine doğru geldiğini görünce **"Bunlar beni öldürmeye geliyorlar"** diyerek kaçar. Çünkü **Velid'le onlar arasında cahiliye döneminde bir düşmanlık** vardı.

Velid, Beni Mustalik kabilesinin niyetini anlamadan o düşmanlığı bahane ederek kaçmıştır. Dönünce Allah Resulü durumu sorar o da **"Ey Allah'ın Resulü, onlar beni zekâttan men ettiler ve hepsi silahlanıp beni öldürmek istediler, ben de aralarından kaçtım"** der.

Bu acı haberi duyan peygamberimiz onların üzerine bir ordu göndermeyi düşünür. Onlar bu haberi alınca kabilenin ileri gelenlerinden bir heyet derhal durumu bildirmek için peygamberimize gelir ve **"Ey Allah'ın Resulü, biz senin memurunu zekâttan men etmedik. Onun geldiğini öğrenince hürmet ve tazim etmek için toplanıp yanına gidiyorduk, bizi görünce hemen kaçtı, biz niçin kaçtığımızı anlamadık"** derler ve gerçeği ortaya koyarlar.

Velid'in yanlış beyanda bulunması Allah Resulünü üzer. Bunun üzerine Allah'ı Teâlâ bu ayeti inzal ederek şöyle buyurur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ

نَادِمِينَ

“Ey iman edenler! Eğer bir fâsık size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın. Yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük edersiniz de sonra yaptığınıza pişman olursunuz.” (Hucurat 49/6)

Kur’ân-ı Kerim kovuculuk yapan kimsenin sözlerinin dikkate alınmamasını istemiş ve şöyle buyurmuştur.

وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَّهِينٍ ﴿١٠﴾ هَمَّازٍ مَّشَاءٍ بِنَمِيمٍ ﴿١١﴾ مَنَاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ عَتَلٌ بَعْدَ

ذَلِكَ زَنِيمٍ ﴿١٣﴾ أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ ﴿١٤﴾

“(Resûlüm!) **Alabildiğine yemin eden, aşağılık, daima kusur arayıp kınayan, durmadan lâf götürüp getiren, iyiliği hep engelleyen, mütecâviz, günaha dadanmış, kaba ve haşin, bütün bunlardan sonra bir de soysuzlukla damgalanmış kimselerden hiçbirine, mal ve oğulları vardır diye, sakın boyun eğme.**” (Kalem 68/ 10-14)

İmam Gazâli der ki: "Kendisine dedikodu ulaşan kimseye düşen, onu tasdik etmemek, hakkında söz edilen kimsenin de, söylendiği şekilde olduğu zannına düşmemesi, "acaba" diyerekten, söyleneni tahkike de kalkmaması, ayrıca laf getireni ayıplayıp, bunu bir daha yapmamasını söylemesi, vazgeçmezse ona öfkelenmesi, kendisi için de, nemmâmı, zecrettiği şeyi hoş görüp o işittiğini yaymaya kalkmamasıdır. Aksi takdirde kendisi nemmâm olur."

Söz taşıyan insanların nifak ehli oldukları unutulmamalıdır. İnsanların sözleriyle hiç kimse hakkında fikir beyan edilmemelidir.

Peygamber efendimizin buyurduklarına göre: “Allah’ın en kötü kulları, koğuculukla gezen ve dostların arasını açan kimselerdir.”

Kıymetli kardeşlerim! **Laf getirip götürten kişiler**

- Fasık kimselerdir
- Ara bozmaya çalışırlar
- İnsanların kötülüğünü arzularlar
- Getirdikleri haberlere itibar edilmemelidir.
- Onlara nasihat edilmelidir
- Bize söylenenler başkalarına aktarılmamalıdır
- Sır ifşa edilmemelidir
- Laf getirip götürmek büyük günahlardandır
- Laf getirip götürtenlerin duası kabul olmaz
- Allahın en kötü kulları arasındadırlar
- Nifak ehli kimselerdir
- Kabir azabına çarptırılacaklardır
- Lanetlenecek kimselerdir

Efendimiz buyuruyorlar ki: **“Yalan yüzü kızartır, koğuculuk kabir azabına düşürür.”** (Terğîb, C.3, S.498)

Hasan-I Basri Hazretlerine bir adam gelir ve “**Falan kimse senin hakkında şöyle şöyle dedi**” der. Hasan-I Basri Hazretleri “Fılanın yanında sen ne yapıyordun?” diye sordu. Onun yanında misafir olduğuna söylemesi üzerine Hasan-I Basri Hazretleri “Hangi yemekleri yedin?” diye sorar. Adam: “**Yirmi çeşit yemek**” yediğini söyler. Hasan-ı Basri de: “**Be hey fasık! Yirmi çeşit yemeği yedin hazmettin de, bir tek sözü hazmedemedin mi?**” der ve huzurundan adamı kovar.

Ömer İbnu Abdilaziz'e bir adam gelerek:

"**Senin hakkında falanca şöyle söyledi**" der. Ömer de: "İstersen bunu tahkik edelim. Eğer yalancı çıkarsan **فَإِذَا جَاءَكَ نَبَأٌ** "Bir fasık size haber getirince araştırın" (Hucurât, 6) hükmüne girersin.

Şayet duyduğun doğru çıkarsa هَمَّازٍ مَشَاءٍ بِنَمِيمٍ "Dili ile iğneleyen, koğuculuk eden..." (Kalem, 11) hükmüne girersin ki, her iki halde de mes'ulsun.

İstersen senin için üçüncü şıkkı tercih edelim, seni affedelim de bu iş böyle kalsın!"der. Adam: "Af diliyorum, bir daha böyle bir işe girişmeyeceğim" der.

Unutulmamalıdır ki, nemmamlık, arkadan çekiştirme, gıybet çok masum, çok küçük gibi durmakla beraber sonuçları itibariyle toplumu içten içe kemiren, fitneye sebep olan çok tehlikeli bir hastalıktır. İnsanın gıybet ve dedikodu, nemmamlık yapması, laf getirip götürmesi bütün amellerinin boşa gitmesine sebep olabilir.

Bazı menkıbe kitaplarında şöyle bir kıssa anlatılmaktadır:

Hz. Musa (a.s) zamanında yağmur duasına çıkmışlar. Hz. Musa dua etmiş ama yağmur yağmamış. Bunun sebebi hikmetini Allah'tan rica ve niyaz etmiş: “**Ya Rabbi dua ettim. Ama duamı kabul buyurmadın**” diye. Bunun üzerine Allah : “**Ya Musa aranızda nemmam –koğucu – var, insanların ayıplarını yayanlar var!**” Musa peygamber bunun üzerine: “**Ya Rabbi kimdir o? Bana bildir onu. Aramızdan çıkarayım onu!**” deyince Allah Teâlâ o nemmanın kim olduğunu sana bildirip ben de nemmam olayım!” buyurmuş.

f. KÜFÜR, KÖTÜ VE ÇİRKİN SÖZLER, HAKARET, ALAY, TECESSÜS

Kıymetli Müminler!

İnsanın başkalarının onur ve haysiyetini zedeleyecek ifadelerde bulunması kuranın ifadeleriyle yasaklanmış konular arasındadır. Küfür gibi, alay gibi, hakaret gibi kötü ve çirkin söz ve ifadeler kâmil bir müminin hayatında olmamalıdır. Bunların açıkça söylenmesini yüce rabbimiz yasaklamıştır. İnsan eline diline ve beline sahip olduğu kadar insandır. Dilimizi muhafaza etmeye gayret ederken şu ayeti kerimenin ifadelerini iyice düşünmeliyiz.

Suhriyyet (alay) bir kimseye hakaret etmek, onu hafife almak veya gülünecek şekilde ayıp ve eksikliğini söylemektir. Bir kimsenin yaptığını veya söylediğini hikaye ve işaret veya ima ile veya bir insanın sözüne, işine veya herhangi bir kusuruna veya yüzüne gülmektir.

Dahhak'tan rivayet olunduğuna göre; Temîm oğullarından bir takım kimseler; Bilal Habeşi, Habbab, Ammar, Süheyb, Ebu Zer ve Salim Mevla Ebu Hüzeyfe gibi zevat ile alay etmişlerdi. Hz. Aişe ile Hz. Hafsa, Ümmü Seleme'yi kısa diye konuşmuşlardı. İşte aşağıdaki ayet bu sebeplerle inmişti...

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِاللُّغَابِ

“Ey müminler! Bir topluluk diğer bir topluluğu alaya almasın. Belki de onlar, kendilerinden daha iyidirler. Kadınlar da kadınları alaya almasınlar. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Kendi kendinizi ayıplamayın, birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayın. **İmandan sonra fâsıklık ne kötü bir isimdir!** Kim de tevbe etmezse işte onlar zalimlerdir.” (Hucurat 49/11)

Peygamberimizin eşi Hz. Aişe validemiz anlatıyor ki: Bir gün Hz. Peygambere;

حَسْبُكَ مِنْ صَفِيَّةَ كَذَا وَكَذَا

"Ey Allah'ın Elçisi! (**Kısa boylu oluşunu kastederek**) şöyle şöyle olan Safiye sana yeter dedim. Bunun üzerine bana,

فَقَالَ : لَقَدْ قُلْتَ كَلِمَةً لَوْ مَرَجَتْ بِمَاءِ الْبَحْرِ لَمَزَجَتْهُ

"Ey Aişe! Öyle bir söz söyledin ki, **eğer o söz denizin suyu ile karışsa her halde onu ifsat eder, tadını ve kokusunu bozardı**" buyurdu. (Ebu Davud, Edeb, 40)

Aslında kişinin diline hakim olması bu ayetle birlikte imanla bütünleştirilerek alakalandırılmaktadır.

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا

“Allah kötü sözün açıkça söylenmesini sevmez; ancak haksızlığa uğrayan başka. Allah her şeyi işitici ve bilicidir.”(Nisa 4/148)

Lemz, dil ile ayıplamak ve kötölemektir. Müminlerin hepsi bir tarağın dişleri gibi eşittir. Dolayısıyla bir mümini ayıplayan kendi kendini ayıplamış demektir.

وَيْلٌ لِكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ

“İnsanları arkadan çekiştirip, kaş göz hareketleriyle alay edenlerin (hümeze ve lümezenin) vay haline!”(Hümeze 104/1)

Lakap: Bir insanı methetmek veya kötölemek için kullanılan isim veya sıfatlardır. Kötölemek için kullanılan isim veya sıfatlar kötü lakaplardır ve ayetle yasaklanan da bu kötü lakaplardır. Yoksa müminlere, hallerine uygun, medh ve saygı ifade eden güzel lakaplarla hitap etmek yasaklanmış değildir.

Tecessüs kelimesi, “cess” kelimesinden alınmıştır ve bu kelime, hastalığı ve sağlığı anlamak için, nabız yoklamaktır ki, el ile yoklamak ve haber araştırmak manalarına gelir. Tecessüs de; dikkat ve gayretle araştırmak demektir. Casus da bu kelimedenden alınmıştır.

Hiz. Ömer bazı geceler Medine sokaklarında dolaşırdı. Bir gece bir evde şarkı söyleyen bir adamın sesini işitti, duvardan atlayıp içeri girdi. Baktı ki, bu adamın yanında bir kadın ve bir de şarap var. Adama hitaben!

-Ey Allah'ın düşmanı sen bir günah işleyeceksin de Allah onu gizleyecek mi sandın? dedi. Adam ise cevap olarak şöyle dedi: -Yavaş Ey Müminlerin Emiri! Ben bir günah işlediysen sen de, üç hususta Allah'a karşı geldin:

1. Allah tecessüs etmeyin buyurdu, sen tecessüs ettin

2. Allah evlere kapılarından girin buyurdu, sen duvardan atladın, girdin,

3. Allah başkalarının evine, izin almadan ve oradakilere selam vermeden girmeyin buyurdu, sen benim evime izinsiz girdin.

Bunun üzerine Hz. Ömer: - Şimdi ben emirü'l-müminin olarak sizi affedersem, siz de beni affeder misiniz dedi. Adam: -Evet deyince Hz. Ömer, bıraktı ve gitti...

g. ZAN, BOŞ SÖZLER

Zan: Sanma, sezme, şüphe ve kesin olmayan bilgi anlamlarına gelir. Sebepsiz yere birini suçlamak, delilsiz olarak birinin herhangi bir kötü iş yaptığını sanmaktır.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ

“Ey iman edenler! Zannın çoğundan kaçının. Çünkü zannın bir kısmı gûnahtır.” (49-Hucurat:12)

وَزَنَّتُمْ ظَنًّا سَوًّا وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا

"Kötü zanda buldunuz böylece helaki hak eden bir toplum oldunuz." (Fetih, 48/12)

إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ .

"Zandan sakının. Çünkü zan, sözlerin en yalanıdır." (Buhari, Edeb, 58/6064)

Hiz. Ömer'in (r.a) başından geçen bir olay, oldukça ilginçtir. Nakledildiğine göre Hiz. Ömer, Medine'de geceleyin kontrol görevi yaparken, evin birinde şarkı söyleyen bir adamın sesini işitmiş, duvardan aşır içeriye girmişti. Eve girdiğinde, erkeğin yanında yabancı bir kadın ve içki bulunduğunu görünce:

"Ey Allah'ın düşmanı, sen günah işleyeceksin de Allah seni gizleyecek mi sandın?" dedi. Adam cevaben: “Acele etme, ey Mü'minlerin emiri! Ben bir günah işledim, sen ise üç hususta günah işledin.

Allah: "**Başkalarının gizli ve ayıp hallerini merak edip araştırmayınız (tecessüs)**"(Hucurât, 12) buyuruyor. Sen, aksini yaptın; Allah "**Evlere kapılarından giriniz**"(Bakara, 189) buyuruyor, sen ise duvardan aşmış girdin; yine Allah: "**Ey iman edenler! Kendi evlerinizden başka evlere, izin almadan, seslenip sahiplerine selâm vermeden girmeyiniz**"(Nûr, 27) buyuruyor, oysaki sen, benim evime izinsiz girdin demiştir. Bu cevap üzerine Hz. Ömer : "**Ben seni affedersem, sen de beni affeder misin?** demiş, adam "evet" deyince de oradan uzaklaşmıştır.

Boş söz ve lakırdı, malayani cinsinden olan konuşmalardır. Hiçbir hedef gözetilmeyen, maksadı bulunmayan, vakit geçirmek için yapılan konuşmalardır. Oysa müminin malayani ile geçirecek zamanı yoktur. İnsan için önemli olan zamanı değersiz konuşmalarla israf etmemektir.

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ

“Onlar ki, boş ve yararsız şeylerden yüz çevirirler” (Müminun 23/3)

« وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ، فَلْيُكَلِّمْ خَيْرًا أَوْ لِيَسْكُتْ »

Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse ya faydalı söz söylesin veya sussun!” (Riyazüs Salihin, C.2, S.402;Buhârî, Edeb 31)

5. DİLİ KORUMAK İÇİN ÇÖZÜM YOLLARI

- Şüphelerden Arınmış Sağlam Bir İnanç
- İbadetlerde Devamlılık
- Sürekli Allah’ı Zikretmek
- Kur’an Okuyup Hz. Peygamberin Hayatını Tefekkür Etmek
- Günaha Sevkededen Ortamları Terk Etmek Veya Düzeltmek
- Allah’ı Hatırlatacak Ortamlarda Bulunmak
- İyi Ve Salih İnsanlarla Beraber Olmaya Gayret Sarfetmek
- Sohbet Ve İlim Meclislerine Devam Etmek
- Eğitim Algımızı Değiştirip Geliştirmek

6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Müslüman, başkalarının hakkına saygı gösteren, insanlara zarar verecek davranışlardan sakınan ve insanların hakkında hayır umduğu kimsedir. Efendimiz bir hadislerinde şöyle buyurmaktadır.

الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ النَّاسُ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ

Müslüman, insanların elinden ve dilinden emin olduğu kimsedir.”(Tirmizî, İmân, 12)

Ebu Hureyre (r.a)’ın rivayet ettiği bir başka hadis de şöyledir:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ وَقَفَ عَلَى أَنَسٍ جُلُوسٍ فَقَالَ أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِكُمْ مِنْ شَرِّكُمْ؟ قَالَ فَسَكَتُوا فَقَالَ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَقَالَ رَجُلٌ بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنَا بِخَيْرِنَا مِنْ شَرِّنَا قَالَ خَيْرُكُمْ مَنْ يُرْجَى خَيْرُهُ وَ يُؤْمَنُ شَرُّهُ وَ شَرُّكُمْ مَنْ لَا يُرْجَى خَيْرُهُ وَلَا يُؤْمَنُ شَرُّهُ

Resülullah (s.a.v.) ashaptan bir grup insanın yanında durdu ve – “**Size, en hayırlınızın kim olduğunu, en kötünüzün kim olduğunu haber vereyim mi?**” diye sordu. Oradakiler bir şey söylemediler. Allah'ın Resülü sorusunu **üç kere tekrarladı**. Bunun üzerine bir adam;- **'Evet ya Resülellah, hangimizin en hayırlı, hangimizin en kötü kimse olduğunu bize haber ver'** dedi.

Resülullah: “**Sizin en hayırlınız, hayrı dokunması umulan ve kötülüğünden emin olunan kimsedir. En kötünüz de hayrı dokunması umulmayan ve kötülüğünden emin olunmayandır.**” (Tirmizî, Fiten, 76)

Kötülük mutlaka sahibini bulacaktır. Bu dünyada olmasa da kıyamette kötülüğüyle karşılaşacaktır:

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا

“Hakkında bilgin bulunmayan şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz ve gönül, bunların hepsi ondan sorumludur.” (İsra 17/36)

وَلَا يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئُ إِلَّا بِأَهْلِهِ

“Hâlbuki kişi kazdığı kuyuya kendi düşer.” (Fatr 35/43)

Lokman hekim bizlere nasihatla oğluna diyor ki:“Ey oğul! Namazda iken kalbini, **insanlar arasında iken dilini**, sofrada iken elini, başkasının evinde iken gözünü **muhafaza et ki kurtuluşa eresin.**”

Ukbe b. Amir ra.anlatır:

« **Ey Allah'ın Rasulu! Kurtuluş nedir?** » diye sordum. Şöyle buyurdu:

« **Dilini muhafaza et, evin sana geniş olsun, hacet dışında evinden çıkma ve hatalarına ağla** »

Kabir azabının üç şeyden meydana geldiği rivayet edilmiş ve şöyle söylenmiştir : « **Bunun üçte biri gıybet, üçte biri nemime, diğer üçte biri de idrardan sakınmamaktır.** »

Bizlerde allah'a hiçbir şeyin gizli kalmayacağına şuurla olarak dilimizi muhafaza etmeye çalışacağız. Yalandan, yalan şahitlikten, iftiradan, gıybetten, söz taşıma ve arkadan çekiştirmelerden, küfürden, kaba ve kötü sözlerden arındırmaya gayret sarf edeceğiz. Bileceğiz ki her hal ve durumumuzdan sorgulanacağız:

أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَىٰ وَرُسُلْنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ

“Yoksa onlar, **bizim kendilerinin sırlarını ve gizli konuşmalarını işitmediğimizi mi sanıyorlar?** Hayır, öyle değil; yanlarındaki elçilerimiz (hafaza melekleri de) yazmaktadırlar.”(Zuhruf 43/80)

Muaz b. Cebel ra. Rasullah Efendimize (sav); « **Ey Allah'ın Rasulu, söylediklerimizden sorumlu tutulacak mıyız?** », diye sorduğunda Efendimiz (sav) şöyle buyurdu: « **Allah iyiliğini versin ey İbn Cebel! İnsanları yüzleri üstü cehenneme sürükleyen, ancak dillerinin kazandığı günden başka ne olabilir?** »

«أَتَدْرُونَ مِنَ الْمُفْلِسِ؟» قَالُوا: الْمُفْلِسُ فِينَا مَنْ لَا دِرْهَمَ لَهُ وَلَا مَتَاعَ. فَقَالَ: «إِنَّ الْمُفْلِسَ مِنْ أُمَّتِي مَنْ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلَاةٍ وَصِيَامٍ وَزَكَاةٍ، وَيَأْتِي وَقَدْ شَتَمَ هَذَا، وَقَذَفَ هَذَا وَأَكَلَ مَالَ هَذَا، وَسَفَكَ دَمَ هَذَا، وَضَرَبَ هَذَا، فَيُعْطَى هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، فَإِنَّ فَيْتَ حَسَنَاتِهِ قَبْلَ أَنْ يَقْضِيَ مَا عَلَيْهِ، أَخَذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ فَطَرَحَتْ عَلَيْهِ، ثُمَّ طُرِحَ فِي النَّارِ»

Ebû Hüreyre (ra)'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (sas):

“Müflis kimdir, biliyor musunuz?” diye sordu. Ashâb: - **Bizim aramızda müflis, parası va malı olmayan kimsedir,** dediler. Rasûlullah (sas):

“Şüphesiz ki ümmetimin müflisi, kıyamet günü namaz, oruç ve zekât sevabıyla gelip, fakat şuna sövüp, buna zina isnâd ve iftirası yapıp, şunun malını yiyip, bunun kanını döküp, şunu dövüp, bu sebeple iyiliklerinin sevabı şuna buna verilen ve üzerindeki kul hakları bitmeden sevapları biterse, **hak sahiplerinin günahları kendisine yükletilip sonra da cehenneme atılan kimsedir**” buyurdular. (Müslim, Birr 59)

Toplumun en önemli kültür aracıdır. Dil, Allah'ın insanlara verdiği en önemli organlardan ve en büyük emanetlerden biridir. Bu emaneti iyi değerlendirmek gerekir. Aksi bizler için bir felaket olur. Dilin bozukluğu kalbin bozulmasına, kalbin bozulması ise imanın zayıflamasına sebep olur. Dilin afetlerinden sakınmak gerekir. Zira dile ait afetler insanlar arasındaki sevgi ve saygıyı yok edip insanları ve insanlığı itibarsızlaştırır. Dilin afetlerinin Süreklilik arz etmesi durumunda insanın iradesi zayıflar ve kötülükleri, işlediği dil kusurlarını meşru görmeye başlar ve Allah muhafaza imanının gitmesine sebep olabilir.

Cüneyd-İ Bağdadi Hazretleri , bir gün bir camide iken bir genç gelip: - **Allah rızası için bana yardım edin. Ben yardıma muhtaç bir kimseyim,** der.

- Cüneyd-i bağdadi hazretleri bakar ki, **genç sapa-sağlam bir insan, bu genç bu haliyle dilencilik yapmaya utanmaz mı? Niye çalışıp kazanmaz da dilencilikle kendini küçük duruma düşürür.** Diye düşünür.

O gece Cüneyd-i Bağdadi hazretleri bir rüya görür. Rüyasında: camide gördüğü gencin vücudu bir kebab yapılıp bir tepsiye konmuş önüne getirilir. Cüneyd-i Bağdadi hazretlerine:

- Bunu yiyeceksin derler. Hazret “o insan etidir, yenir mi?” diye karşılı verdiğinde:

- **Ya dün camide nasıl yiyordun... yine öyle yiyeceksin!..** derler.

Daha sonrasını hazret şöyle anlatıyor: - **Meğer gıybet etmişim. Hemen korku ile uyandım. Abdest alıp iki rekat namaz kıldım. Tевbe istiğfar ettim.** Sabah olunca, o hakkında konuştuğum genci aramak için dışarı çıktım. Aradım aradım, nihayet genci Dicle nehri kıyılarında buldum ki, önüne tere koymuş onları yiyor.

Genç benim geldiğimi görünce başını kaldırarak:- **Ey Cüneyd! Camide benim hakkımda kötü düşündüğün için tevbe edip pişmanlık duydun mu?** Diye sordu.- Evet dedim...

Genç bana:- **O halde üzülme git!** Dedi ve şu ayeti kerimeyi okuyarak kayboldu “Ve O Zattır ki kullarından tövbeyi kabul eder, günahlarını afv eder ve ne yaptıklarını bilir.”

Sözü bilen kişinin, yüzünü ak ede bir söz

Sözü pişirip diyenin işini sağ ede bir söz

Söz ola kese savaşı, söz ola kestire başı

Söz ola ağulu aşı, yağ ile bal ede bir söz

Kişi bile söz demini, Demeye sözün kemini

Bu cihan cehennemini, Sekiz cennet ede bir söz

Yunus şimdi söz yatından, söyle sözü gayretinden

Pek sakın o sah katından, Seni irak ede bir söz

Yunus Emre

Not: Bu Vaaz İdris YAVUZYİĞİT Tarafından 20.02.2014 Tarihinde “Diyanet Vakfı Kur’anı Kerim Meali”; “Riyazüs Slihın” (8 Cilt); “Hasenat 4/5 Kur’a Araştırma Programı”; “Gıybet, Nemime, İftira Ve Yalan” (Hasan TAŞALTIN, DİB, Kürsüden Öğütler); “Kötü Huylar” (Lütfü ŞENTÜRK, DİB, Örnek Vaazlar II); “Hadisi Şeriflere Göre Büyük Günahlar” (Ömer ÖZTOP, Tuğra Neş. Kaynaklarıyla Müminlere Vaazlar); “Nemime, Gıybet, Yalan Söylemek Haramdır” (Mehmet ALTUNKAYA, Şelale Yay. Müminlere Vaaz Ve İrşad); “Diline Sahip Olmak” (Ragıp GÜZEL, Irmak Yay. 52 Hafta 52 Sohbet); Gıybetlerimi İtirafım Ve İstiğfarımdır (Senai Demirci, Altınoluk: Ocak 2009 Sayı: 275) İsimli Eserlerden İstifade Edilmek Suretiyle Hazırlanmıştır.